

Pamatizglītības uzsākšana no sešu gadu vecuma

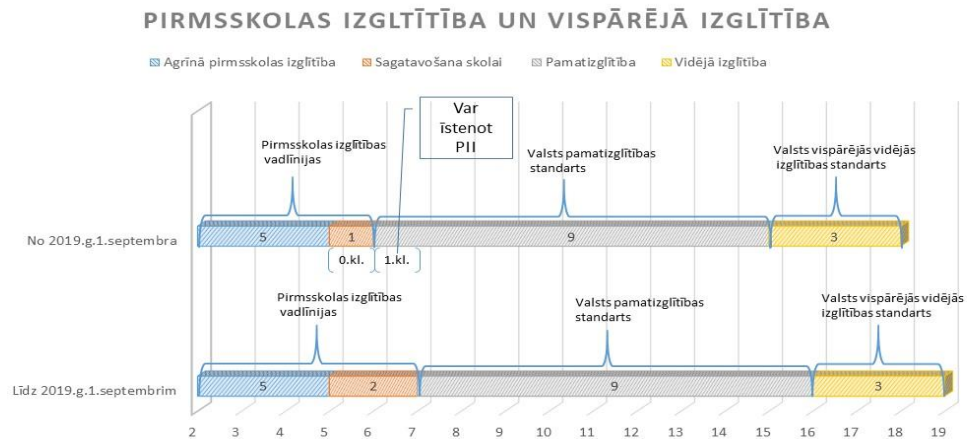
Visām izglītības pakāpēm mācību saturs ir veidots pēctecīgi (no 1,5-2 gadiem pirmsskolā līdz 18-18,5 gadiem) atbilstoši bērna/skolēna vecumam (sociāli emocionālā, kognitīvā, fiziskā attīstība un vajadzības). Pirmsskolas izglītības posmā ir paredzēta vienu gadu ilga obligātā sagatavošana (0.klase) pamatizglītības ieguvei, gadā kad bērnam paliek pieci gadi (turpmāk - piecgadīgi bērni). Pamatizglītības apguvi 1.klasē bērns uzsāk tā kalendārā gada 1.septembrī, kad viņam paliek seši gadi (turpmāk – sešgadīgi bērni). Bērna, kura vecums mainās pēc 1.septembra (1.septembris līdz 31.decembris), vecāki var izvēlēties bērna pamatizglītības uzsākšanu atlikt līdz nākamā gada 1.septembrim. Tāpat pamatotos gadījumos (ģimenes ārsta, psihologa atzinums) sagatavošanas programmā (0.klasē) var mācīties vēl vienu gadu, t.i. no sešiem līdz septiņiem gadiem un mācības pamatizglītības 1.klasē uzsākt tā kalendārā gada 1.septembrī, kad bērnam paliek septiņi gadi (turpmāk - septiņgadīgi bērni). *Pirmsskolas izglītības programmas daļa, kas ir obligātā sagatavošana pamatizglītības apguvei, tiek saīsināta par vienu gadu (šobrīd divi gadi). Pamatizglītības programma tāpat kā līdz šim tiek īstenota 9 gadus.*

Uzsākot jaunā mācību satura un pieejas ieviešanu pirmsskolas izglītībā 2018./2019.m.g. piecgadīgi bērni uzsāk vienu gadu ilgu obligātās sagatavošanas skolai mācību programmu, kuras sasniegtie rezultāti ir noteikti atbilstoši bērna vecumam. 2018./2019.mācību gadā sešgadīgi bērni mācās pēc pirmsskolu izvēlētām mācību programmām, kuru sasniegtie rezultāti noteikti MK noteikumos “Noteikumi par pirmsskolas izglītības vadlīnijām”, vienlaikus viņu sagatavošanā galvenais uzsvars būs uz caurviju prasmju pilnveidošanu, kuru pašreizējā mācību saturā nav.

Normatīvais regulējums: MK noteikumos par pirmsskolas izglītības vadlīnijām tiek aprakstīts mācību saturs un definēti plānotie sasniegtie rezultāti no 1,5 gadu vecuma līdz 5,5 - 6 gadiem, paredzot obligāto sagatavošanu pamatizglītības apguvei vienu gadu, tai skaitā tiks piedāvāts mācību programmas paraugs.

Atsevišķā punktā tiek paredzēts viena gada pārejas periods un definēti arī plānotie sasniegtie rezultāti 6-7gadus veciem bērniem, kas 2018./2019.mācību gadā jau vienu gadu būs apguvuši normatīvajos aktos noteikto obligāto sagatavošanu un šajā mācību gadā atradīsies obligātās sagatavošanas otrajā gadā. Plānots, ka turpmāk tā būs pamatizglītības standarta jeb pamatizglītības pirmā posma izglītības programmas obligātā satura daļa, ko paredzēts uzsākt īstenot no 2019.gada 1.septembra. Pamatizglītības standartā plānotie sasniegtie rezultāti tiek definēti trešo, sesto un devīto klasi beidzot. Valsts pārbaudes darbi tiek paredzēti no 6.klases. Sākumskolā tiks piedāvāti dažādi diagnosticējošie instrumenti skolēnu mācību dinamikas un progresu mērīšanai. *Saskaņā ar MK 2017.gada 5.decembra sēdes lēmumu MK noteikumu projekts par Pirmsskolas izglītības vadlīnijām ir jāiesniedz izskatīšanai MK līdz 2018.gada 30.aprīlim.*

Mācību procesa organizēšana

1.attēls

Izglītības iestāžu tīklu plāno pašvaldības un organizē 1.klases īstenošanu gan sešgadīgiem bērniem, gan septiņgadīgiem bērniem, kā arī plāno tālāko obligātās pamatizglītības ieguvu skolā. No 2019./2020.m.g. sešgadīgi bērni 1.klasē var mācīties vai nu pirmsskolas izglītības iestādē vai skolā – t.i. izglītības iestādē, kurā ir nodrošināta bērna vecumam un mācību vajadzībām atbilstoša vide.

Par **mācību vidi** vēl papildus norādāms, ka jau šobrīd (dati par 2017./2018. mācību gadu) no 662 pašvaldību padotībā esošajām vispārējās (izņemot speciālās) pamata vai vidējās izglītības iestādēm 300 īsteno arī pirmsskolas izglītības programmas (no kurām 298 – arī piecus un sešus gadus veciem bērniem), kā arī no 54 privātajām vispārējās pamata vai vidējās izglītības iestādēm 28 īsteno arī pirmsskolas izglītības programmas (visās no tām arī piecus un sešus gadus veciem bērniem), nodrošinot izglītojamajiem atbilstošu vidi. Līdz ar to šajās izglītības iestādēs jau šobrīd saskatāms stabils potenciāls veiksmīgi nodrošināt atbilstošu vidi sešgadīgu bērnu izglītošanai 1. klasē.

Pirmsskolas izglītības iestādei, lai īstenotu arī pamatizglītības programmas daļu (1.klasi), ir jāsaņem licence un pēc diviem gadiem jāiegūst akreditācija pamatizglītības programmas īstenošanai. Jāparedz nosacījumi, kas jāizpilda, lai pirmsskolas izglītības iestādi atzītu par atbilstošu pamatizglītības daļas (1.klases) īstenošanai un tā saņemtu akreditāciju.

Līdzšinējā prakse pirmsskolā, īstenojot pirmsskolas izglītības programmu jaukta vecuma grupās, un sākumskolas pirmajās klasēs, kad bērnu individuālā attīstība (sociāli emocionālā, kognitīvā, fiziskā) un prasmes ir atšķirīgas, īstenojot kopīgu mācību saturu, apliecina, ka pedagogi ir profesionāli un prot strādāt ar dažāda vecuma bērniem, individualizējot mācību saturu un metodes atbilstoši konkrētā bērna vajadzībām. Papildus, ir uzsākta un nākamajos divus gadus turpināsies pedagogu profesionālās kompetences pilnveide gan ESF projekta ietvaros (1200 pedagogiem), gan ikgadējā pedagogu profesionālās kompetences

pilnveides valsts pasūtījuma ietvaros, jo šāda veida kursus var piedāvāt augstskolas.

Jaunā satura īstenošanas pieejā būtiska ir mācību darba organizācijas formu daudzveidība. Sākumskolā, un jo īpaši 1.-3.klasēs, blakus mācību stundai kā vienai no mācību darba organizācijas formām lielāks īpatsvars ir citām formām – rotaļnodarbība, praktikums, spēle, rotaļa, nodarbība dabā un mācību ekskursija, ko reglamentē izglītības iestādes vadītājs. Ir paredzēts noteikt, ka mācību stundas ilgums 1.klasē ir 35 minūtes.

Mācību vide ir droša, atbalstoša un attīstoša, maināma un pielāgojama bērna mācīšanās vajadzībām, tiek nodrošināta atpūta gan telpās, gan ārā un ēdināšana.

Turpinot šobrīd iesākto praksi, pēc mācību nodarbībām 1.klases skolēniem tiek nodrošināta iespēja organizēti pavadīt brīvo laiku ārpus mācību stundām. Līdz ar to izglītojamiem tiek nodrošināta droša vide, pavadot laiku pagarinātajā dienas grupā, kas iekļauj izglītojamo atpūtu svaigā gaisā, individuālu palīdzību, rotaļas, spēles u.c. nodarbības. Tāpat pēc obligātajām mācību nodarbībām izglītojamais var apmeklēt interešu izglītības pulciņus, fakultatīvu nodarbības.

Mācību satura ieviešanas grafiks													
18	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
17	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
16	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
15	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
14	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
13	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
12	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
9	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.
5	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.	P.sk.
	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025	2025/ 2026	2026/ 2027	2027/ 2028	2028/ 2029	2029/ 2030	2030/ 2031

Kompetenču pieejā balstītā izglītības satura ieviešana

Izlīdzinoša programma bērniem, kuri 2019./2020. mācību gadā uzsāks mācības 1.klasē pēc 2 gadus ilgas sagatavošanas skolai

Valsts pārbaudījumi vai centralizētie eksāmeni

2.attēls

Bērni, kuri 2017./2018. mācību gadā ir uzsākuši divu gadu obligāto sagatavošanu pamatzglītības apguvei, to turpinās arī 2018./2019.mācību gadā. Viņiem otrajam obligātās sagatavošanas otrajam gadam tiks piedāvāta pārejas programma, lai turpinot mācības skolā, līdz ceturtajai klasei izlīdzinātu atšķirības starp abām 2019./2020. mācību gada 1.klasēm.

2018.gada 1.septembrī pirmskolas izglītības pakāpē (1,5 – 5) tiks uzsākta jaunā satura ieviešana, un piecgadīgi bērni jauno obligāto pirmsskolas saturu apgūs viena gada laikā, lai ar 2019./2020.mācību gadu būtu gatavi uzsākt mācības 1.klasē ar kompetenču pieejā balstītu izglītības saturu.

Sešgadīgie bērni šajā gadā turpinās pirmsskolas izglītības apguvi, ko ir uzsākuši 2017./2018.mācību gadā un ir apguvuši tikai daļu pirmsskolas izglītības satura. VISC veido metodiskos ieteikumi caurviju prasmju pilnveidošanai.

2019.gada 1.septembrī gan 5/6 gadīgie, gan 6/7 gadīgie bērni, kas 2018.gada 1.septembrī uzsāka vai turpināja mācības obligātajā pirmsskolas izglītībā, sāks mācīties 1.klasē pēc jaunā mācību satura.

Visās klasēs un izglītības pakāpēs jaunais mācību saturs tiks ieviests 2021./22.mācību gadā.